“Başarının ilk şartı, kaynakların doğru şekilde kullanılmasıdır”

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr

“Bizim bugüne kadar en büyük handikabımız, kaynaklarımızı israf etmemizdi. Özellikle **zaman ve emek israfı, enerjimizi verimsiz kullanmamızın temel nedeni oldu.** Üniversite-sanayi işbirliğinin kuvvetlenmesi ve sağlıklı bir zemine oturması, zaman, emek ve kaynak israfını engelleyecektir. İleri teknoloji ihtiva eden ürünlerin ihracatımız içindeki payı ancak % 10 seviyesinde.”

Dünya ekonomisinde büyük değişimlerin yaşandığı bir süreçten geçiyoruz. Çin'in, Hindistan'ın ve diğer Doğu Asya ülkelerinin hızlı yükselişi, son 10 yılda rekabet anlayışına yepyeni bir şekil verdi. Sanayide sadece emek maliyetine veya döviz kuruna dayalı rekabet devrinin bittiğini görüyoruz. Bundan sonra rekabet edebilmenin yolu, yüksek katma değerli üretimden ve verimliliğe dayalı iş süreçlerden geçiyor.

Bizim hedeflerimiz de değişti. Biz artık sadece dünya ekonomileri ile rekabet edip ayakta kalan, pozisyonunu koruyan bir ülke değiliz. Biz, önüne büyük hedefler koymuş, orta vadede rakipleri ile arasındaki farkı hızla kapatarak, gelişmiş ülke sınıfına girme vizyonuna sahip bir ülkeyiz.

Eğer dünyanın en büyük ekonomileri arasına girmek gibi bir hedefimiz varsa, sanayi devi olan, bilgi üreten, teknoloji ihraç eden bir ülke olma idealimiz varsa, üniversite sanayi işbirliği bu işin anahtarıdır, olmazsa olmazıdır ve önümüzdeki en önemli somut projedir.

Başarının ilk şartı, kaynakların doğru şekilde kullanılmasıdır. Bizim bugüne kadar en büyük handikabımız, kaynaklarımızı israf etmemizdi. Özellikle zaman ve emek israfı, enerjimizi verimsiz kullanmamızın temel nedeni oldu. Üniversite-sanayi işbirliğinin kuvvetlenmesi ve sağlıklı bir zemine oturması, zaman, emek ve kaynak israfını engelleyecektir.

> "Bir ülkedeki sanayinin küreselleşen dünyada **varlığını sürdürebilme şansı** kendi teknolojisini kendisi üretebildiği ölçüde yüksek olacaktır."

İleri teknoloji ihtiva eden ürünlerin ihracatımız içindeki payı ancak % 10 seviyesinde. Öte yandan imalat sanayi ihracatımızın % 70'i kadar işlenmiş ara malı ithalatı yapıyoruz. Demek ki sanayi-üniversite işbirliği konusunda ilerlemiş sayılmayız.

Oysa küreselleşen dünyada rekabet gücünü belirleyen en temel faktör, ar-ge ve buluşçuluk kaynaklı yüksek ve sürdürülebilir verimlilik artışıdır. Zira uygulanabilir yeni teknolojiler, rekabet gücünün artmasına, rekabet gücü kârlılığın artmasına, kârlılığın artması ise daha ileri teknolojilerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Günümüzde ülkelerin rekabet güçleri, pazarlanabilir mal ve hizmet üretimlerinin ötesinde, bunların ne ölçüde ileri teknolojiye dayalı yüksek katma değer sağladıklarına bağlı hale gelmiştir. Bilginin, sermaye geri dönüş hızını artırdığı bir ortamda, ekonomik büyüme için bilgiye yatırım yapılmalı. Ar-ge'ye girdisini oluşturan bilginin temelindeyse bilimsel araştırmalar yatıyor.

Bir ülkedeki sanayinin küreselleşen dünyada varlığını sürdürebilme şansı kendi teknolojisini kendisi üretebildiği ölçüde yüksek olacaktır. Harcanan paranın makine ve tesislere harcanandan defalarca fazla kazanç getirdiği bilinen bir gerçektir. Bu nedenledir ki, gelişmiş ülkeler milli gelirlerinin % 2 ila 5'i arasında bir payı ar-ge'ye ayırmaktadır. Bizdeyse bu oran ancak binde 7 düzeyindedir.

Neyse ki, son dönemde çıkartılan Ar-ge Yasası, ar-ge harcamalarının milli gelir içindeki payının % 2'ye çıkartılması hedefi, TÜBİTAK'ın kurumsal yapısı ile mali imkânlarının güçlendirilmesi ve özel sektör ile bağlarının artırılması bu konuda yeni bir ivme yakalamak için büyük bir fırsat sunmuştur.

Türkiye'nin ar-ge harcamaları 2002 yılında 3 milyar dolar iken, 2008 yılında 6,8 milyar dolara yükseldi. Yine bu dönemde, ar-ge personeli 29 binden 67 bine, uluslararası patent sayısıysa 85'ten 361 çıktı.

Özel sektör olarak biz de, bu desteklerin hakkını verdik, hızla çalıştık. Kurulan 37 teknoloji geliştirme bölgesinde, bin 200 firmamız faaliyet gösteriyor, 12 bin kişiye istihdam sağlıyor ve 600 milyon dolara ulaşan ihracat yapıyor.

Öte yandan üniversitelerimizin de bu konuya daha fazla odaklanmaları da umut verici bir gelişmedir ve şirketlerimizin yenilikçi ve ar-ge'ye yönelik faaliyetlerini teşvik etme anlamında tarihi bir adım olmuştur. Özel sektör tarafından gerçekleştirilen ar-ge harcamalarının toplam harcamalara oranı, 2003'te % 23 iken 2008'de % 44'e yükselmiştir.

Unutulmamalıdır ki, bu işbirliğinin artırılması sadece sanayideki katma değeri artırmayacak, üniversitelerimize de ciddi bir kaynak sağlayacak, yıllarını bilgi öğrenme ve üretmek için harcayan akademisyen ve araştırmacılarımızın birikimleri hak ettikleri kazanca dönüşebilecek, genç neslin akademik alana yönlendirilmesinde teşvik edici bir unsur olacaktır.

Üniversite sanayi işbirliği sadece yeni ürünlerin ortaya çıkması için değil, mevcut ürünlerin daha kaliteli, daha standart üretilebilmesi ve üretim sistemlerinde verimliliğin en yüksek düzeye çıkması için de gereklidir.

Bu nedenle, işbirliği alanlarını şekillendirirken hiçbir sektör ihmal edilmemeli, her sektör güçlü olduğu veya güçlenmesi istendiği bölgede ve alanda desteklenmelidir. Eğer bu yapılabilirse, kümelenme mekanizması kendiliğinden çalışmış olacaktır.

Ancak bunun gerçekleşebilmesi için, bu işbirliğinin, ortaya koyacağımız yeni sanayi stratejisi çerçevesinde şekillenmesi, yükseköğretim kurumları ile Sanayi Bakanlığımızın ve yerel mekanizmaların bu alanda çok sağlam bir diyalog içinde çalışması gerekmektedir.

Biz TOBB olarak teknolojiye yatırım, kümelenme ve üniversite sanayi işbirliği alanında, oda ve borsalarımızla birlikte, büyük bir gayret içindeyiz. Özel sektör girişimcimizin dinamizmini, teknolojiyle desteklediğimiz takdirde Türkiye'nin önüne geçebilecek bir ülke bulunmamaktadır.